מורשת חיל הקשר
והתקשוב

עלון מורשת חיל הקשר והתקשוב • דצמבר 2012

חיל הקשר במבצע עופרת יצוקה

דבר קשר"ר

בעלון זה נציין 4 שנים למבצע "עופרת יצוקה". במבצע "עופרת יצוקה", כמו במבצע "עמוד ענן" (2012), פעל חיל הקשר והתקשוב במקצועיות ומקצוענות שאין שנייה להן על מנת לאפשר קשר מיטבי ולשפר את האפקטיביות המבצעית של צה"ל.

במבצע "עופרת יצוקה" פעלנו בדבקות במשימה ובנחישות שהביאו לידי ביטוי את כלל היכולות התקשוביות.

אין ספק שבמבצע "עמוד ענן", שהסתיים בימים אלו, יישמנו את הלקחים ממבצע "עופרת יצוקה", הפעלנו מערכות קשר ותקשוב בצורה מיטבית ביבשה, בים ובאוויר תוך מימוש ערך הרעות העומד בבסיס אנשינו.

אני סמוך ובטוח, יותר מאי פעם, שהחיל שלנו נשען על שדירת מפקדים וחיילים איכותית, מקצועית ויותר מכל ערכית שתביא לעמידה בעוז באתגרים הניצבים בפנינו.

בברכה,

איל זלינגר, תא"ל
קצין קשר ותקשוב ראשי

רקע כללי – מבצע "עופרת יצוקה"

ראש הממשלה: אהוד אולמרט
שר הביטחון: אהוד ברק
רמטכ"ל: רא"ל גבי אשכנזי
קשר"ר: תא"ל נחום בסלו
מקשא"פ דרום: אל"מ מוטי שושן
מג"ד תקשוב עזה: אל"מ אבי כהן (אז סא"ל)

מבצע "עופרת יצוקה" היה מבצע צבאי רחב היקף שהוביל צה"ל ברצועת עזה בין ה- 27 בדצמבר 2008 (ל' בכסלו תשס"ט) ל- 18 בינואר 2009 (כ"ב בטבת תשס"ט).

מטרת המבצע:

לפגוע קשה בתשתיות, באמצעים ובמערכות של החמאס והג'יהאד האיסלאמי על מנת להביא למציאות ביטחונית טובה יותר לאורך זמן סביב רצועת עזה, תוך חיזוק ההרתעה וצמצום ירי הרקטות ככל שניתן.

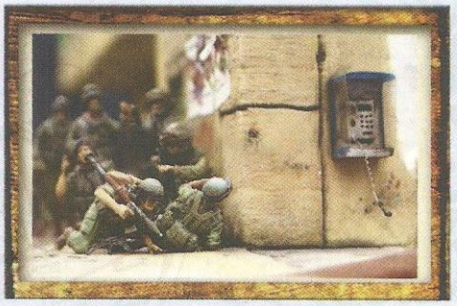

מורשת חיל הקשר והתקשוב

עלון מורשת חיל הקשר והתקשוב • דצמבר 2012

מהלך המבצע

תכנונים והכנות למבצע החלו לפחות מספר חודשים לפני שהחל, נוכח ירי הרקטות על ישראל.

אגף המודיעין והשב"כ אספו מידע על המתרחש ברצועת עזה ובנו בנק מטרות של החמאס והג'יהאד האיסלאמי ברצועה. צה"ל בכלל ופיקוד הדרום בפרט החלו לתכנן תקיפה כללית ומסיבית על המטרות שברשימה תוך שמירה על יתרון ההפתעה ויצירת הלם, פחד ובלבול בקרב החמאס והג'יהאד האיסלאמי.

המהלך תוכנן כמהלך רב-שלבי, שאינו מחייב את הממשלה לצאת למבצע על בסיס ההנחה שמוכרחים למצות את התוכנית כולה ולבצעה עד תום:

שלב א' – תקיפה אווירית:

המבצע נפתח ב- 27 בדצמבר, בשעות הבוקר המאוחרות, והחל בגל הפצצות אוויריות כבדות של חיל האוויר הישראלי באמצעות מטוסי ומסוקי קרב. בשני גלי ההפצצה הראשונים נפגעו 100 מטרות.

למחרת, 28 בדצמבר, תקף חיל האוויר הישראלי 40 מנהרות תת-קרקעיות בציר פילדלפי באמצעות פצצות חודרות בונקרים. צה"ל העריך שהמהלך שיבש את הברחת אמצעי הלחימה ממצרים דרך המנהרות.

ב- 29 בדצמבר, היום השלישי למבצע, המשיך צה"ל לתקוף כ- 100 יעדים נוספים ברצועה, וחיסל בכירים בחמאס ובג'יהאד האסלאמי. תקיפות אוויריות של מטרות טרור ומשרדי חמאס נמשכו גם בימים הבאים.

שלב ב' – פעולה קרקעית בשילוב חילות האוויר, הים והתותחנים:

ב- 29 בדצמבר 2008 החל צה"ל לרכז כוחות קרקע – חי"ר, הנדסה קרבית ושריון – סביב הרצועה וכן פרס סוללות תותחים סמוך לגבול הרצועה.

ב- 3 בינואר 2009, בשעות אחר הצהריים, החל צה"ל בהפגזה ארטילרית לעבר רצועת עזה, ולאחר שעות אחדות החלה כניסת כוחות קרקעיים לצפון הרצועה.

ביום הראשון של הפעולה הקרקעית ביתר צה"ל את הרצועה לשלושה חלקים וחיל הים הצטרף אף הוא למבצע בהטלת סגר ימי על רצועת עזה ובתקיפת מטרות באש תותחים.

הלחימה כללה התקדמות איטית ולחימה מבית לבית תוך קרבות מטווח קרוב עם מחבלים, נטרול מטעני חבלה, מלכודות פתאים, בתים ממולכדים ומנהרות טרור ע"י כוחות הנדסה קרבית.

כוחות היבשה של צה"ל שהשתתפו בלחימה כללו בין היתר את חטיבת הצנחנים שפעלה בצפון רצועת עזה בסיוע גדוד שריון, בגזרות הערים בית חנון, בית להיה ואל-עטאטרה ומרחבי שיגור הרקטות שבאזור, חטיבת גולני שפעלה באזור ג'בליה וחטיבת נבעתי שפעלה בדרום העיר עזה, בשכונת זייתון ועלי מונטר וחדרה כמעט עד מרכז העיר. חט' השריון 188 פעלה בייחוד במשימות סיוע לחטיבות החי"ר וחט' 401 יצרה חיץ באזור נצרים בין חלקה הצפוני של רצועת עזה ובין דרומה.

הפסקת האש:

ב- 17 בינואר, סמוך לשעה 23:00, הכריז ראש הממשלה אהוד אולמרט על הפסקת אש חד-צדדית שתיכנס לתוקפה החל מהשעה 02:00 בלילה. עם כניסת הפסקת האש לתוקפה, החל צה"ל לדלל את כוחותיו ברצועת עזה. ראש הממשלה, שר הביטחון והרמטכ"ל הכריזו שיעדי המבצע הושגו, החמאס והג'יהאד האיסלאמי הוכו קשות ונוצרו תנאים לשינוי מהותי במציאות הביטחונית בדרומה של מדינת ישראל.

ב- 21 בינואר לפנות בוקר השלימו כוחות צה"ל את נסיגתם מרצועת עזה.

מורשת חיל הקשר והתקשוב

עלון מורשת חיל הקשר והתקשוב • דצמבר 2012

הקשר והתקשוב במבצע

מבצע "עופרת יצוקה" הינו המבצע הראשון בו ניתן לומר כי בוצעה "לוחמה מבוססת רשת" ע"י הכוחות ביבשה, בים ובאוויר.

הקשר העיקרי במבצע היה קשר התג"מ שהיווה תנאי לתמרון.

לצורך כיסוי מיטבי בתחום התג"מ הופעלו תרנים רבים וכפתרון לכיסוי הרדיו הופעלו "סלי מנוף".

בנוסף הפעיל החיל מערכות קשר ותקשוב רבות:

א. מערכת "ורד הרים" כולל פריסת תק"שים ניידים ובלון.
ב. מערכות לווייניות ומכולות אבנט רחבות סרט.
ג. מערכת משואה 400 כמערכת שו"ב עיקרית.
ד. מערכות מחשוב למודיעין ולזרועות.
ה. מערכות חסימה והונאת ל"א.
ו. ניידות ניטור ספקטרום.
ז. מערכות התרעה מגוונות של פיקוד העורף.
ח. מטוסי ממסר כמענה לתג"מ ומטוסי ל"א לחסימת תקשוב טקטי.

המבצע כאמור הצליח מבחינת הקשר והתקשוב ומבחינה מבצעית בהתאם למטרות.

המבצע שימש קרש קפיצה לשיפור ההישנים, ולקחיו היוו ומהווים גם היום מדרגה גבוהה להשגת ביצועים נוספים.

המוצש לפני

הקמת בה"ד 7

בה"ד 7 הוקם בדצמבר 1948 בשם "גבעת האלחוט" בתרגום מהשם הבריטי "signal hill" שפעל במקום בתקופת המנדט הבריטי.

במרוצת השנים שונה השם ל"בית הספר הארצי לקשר" וכיום נקרא "בית הספר הארצי לקשר ותקשוב".

המחנה בו שוכן בה"ד 7 נקרא "מחנה גדעונים" על שם אלחוטני ההפעלה שכונו "הגדעונים", אבל השם המאפיין ביותר אשר מביע את רוח הבסיס מאז ועד היום הינו בה"ד 7 "בית היוצר למצוינות".

"המברק עבור יעבור" היא סיסמא המתקיימת עשרות שנים, עוברת מדור לדור – מדור הראשונים שבנו את חיל הקשר ועד ימינו.

פעם עבר המברק באמצעות יונים, אותות ובשפת המורס שהוחלפו לפס רחב, חוזי, צי"ד וקשר לווייני.

בה"ד 7 הוא עמוד השדרה של החיל ובו מוקנית ומתגבשת תורת החיל כמענה לצורכי צה"ל. הבה"ד מטמיע מקצוענות, משמעת קשר, דבקות בתורה ובנהלים, משפחתיות וגאוות יחידה – בה"ד 7 הינו "הבית החילי".

ההדרכה היא לב ליבו של הבה"ד, קורסי הקצינים, קורסי המפקדים, קורסים ייעודיים, השתלמויות ורענונים, השלמות ואימוני אנשי המילואים. למעשה כל חידוש טכנולוגי או תורתי מתחיל בהכנות מקדימות בבה"ד ומתבצע בו.

המשמעת היא חלק בלתי נפרד מההדרכה בבה"ד. התפיסה שהוטמעה בבה"ד היא שהמשמעת משרתת את התפקוד היומיומי ואת חיי השגרה.

סדר ומשמעת – עמוד השדרה לביצוע המשימות במקצוענות ובמצוינות.

סגל הבה"ד ומדריכיו תרמו תרומה רבה בכל מלחמות ישראל כאשר לרוב אנשי הסגל יש תפקיד חירום ביחידות צה"ל. כמו כן, גם ציוד הקשר בבה"ד משרת את יחידות צה"ל בעת מלחמה.